Rățușca cea urâtă

după Hans Christian Andersen

Rățușca gri de care râde toată ograda trece singură prin iarnă și află, primăvara, că e lebădă. O scenetă despre empatie și prietenie, după Andersen, cu iertare la final.

Vârsta	Grupa mare, Clasa pregătitoare, Clasele I–II (5–9 ani)
Durata	~9 min
Copii	12–29
Dificultate	Medie
Ocazia	Povești pentru orice zi, Primăvara

Povestea lui Andersen, spusă blând, cu accentul pe ce simte cel de care se râde. Din oul cel mare iese o rățușcă gri și stângace. Ograda o tachinează: curcanul râde de gâtul ei, iar găinușa și pisica o întreabă dacă știe să facă ouă sau să toarcă. Bobocii râd și ei, toți în afară de cel mai mic, care o apără. Rățușca pleacă singură în lume, trece printr-o toamnă și printr-o iarnă lungă, iar primăvara lebedele o primesc printre ele. Când se uită în apa lacului, Rățușca vede că e lebădă.

Finalul nu e despre răzbunare, ci despre iertare: animalele din ogradă își cer iertare și înțeleg că n-ar fi trebuit să râdă nici dacă rățușca rămânea gri. Fulgii de nea, ghioceii și lebedele aduc pe scenă toată grupa, iar transformarea se face cu o simplă pelerină gri care cade.

Ce învață copiii

- Empatia: copiii văd cum se simte cineva de care se râde și cât de mult doare o vorbă rea.
- Prevenirea bullyingului: Bobocelul cel mic arată ce poate face un martor curajos, care spune „Lăsați-o în pace!”.
- Cererea de iertare și iertarea: animalele își recunosc greșeala, iar Rățușca le cere o promisiune pentru viitor.
- Anotimpurile și schimbările din natură (vara, toamna, iarna, primăvara), legate de felul în care cresc puii.
- La școală se potrivește cu Dezvoltare personală (emoții, prietenie) și cu Muzică și mișcare.

Distribuția

Rol	Descriere	Copii	Costum
Povestitorul 6 replici	Leagă scenele și spune ce nu se vede: anotimpurile care trec. Un copil care citește bine sau educatoarea.	1	O eșarfă colorată și o carte mare de povești.
Rățușca 13 replici	Personajul principal: stângace și tristă la început, apoi mirată și blândă. Se joacă mai mult din mișcare și privire decât din cuvinte; la final se ridică încet și își deschide larg aripile.	1	Dedesubt, haine albe și aripi din tul alb prinse de mâneci; deasupra, o pelerină sau o eșarfă mare gri, care cade la final, când Rățușca se vede lebădă.
Mama Rață 8 replici	Iubitoare și ocrotitoare, dar nu reușește să oprească râsetele din ogradă. Se bucură cel mai tare la final.	1	Costum Boboc de rață Un șorț și o băsmăluță, ca să se vadă că e mama.
Bobocelul cel mic 4 replici	Cel mai mic dintre boboci, dar cel mai curajos: singurul care o apără pe Rățușcă. Vorbește tare și hotărât.	1	Costum Boboc de rață
Bobocii 6 replici	Veseli și gălăgioși; râd de Rățușcă doar pentru că râd și ceilalți. La final își cer iertare.	2–5	Costum Boboc de rață
Găinușa 6 replici	Cârcotașă și grăbită, cu un „cotcodac” la fiecare vorbă. La final înțelege cel mai bine ce a greșit.	1	Costum Găinușă albă
Cocoșul 4 replici	Țanțoș, se crede șeful ogrăzii și strigă „Cucurigu!” la orice.	1	Costum Cocoș de ogradă
Pisica 5 replici	Mieroasă și ironică: pune întrebări „nevinovate” care înțeapă. La final glumește pe seama ei.	1	Costum Pisicuță de curte

Rol	Descriere	Copii	Costum
Curcanul 5 replici	Îngâmfat și umflat în pene, cu un „glu-glu” caraghios. Crede că știe totul, dar se înșală de la prima replică.	1	O coadă în evantai din carton colorat, prinsă la spate, și o bentiță cu un moț roșu.
Lebedele 4 replici	Păsări albe și liniștite, care se mișcă rar și frumos. O primesc pe Rățușcă fără să pună întrebări.	2–4	Haine albe, aripi din tul alb prinse de mâneci și o bentiță albă.
Fulgii de nea fără replici	Dansează iarna în jurul Rățuștei și o „învelesc” ca o plăpumioară. Fără replici.	2–6	Costum Fulg de nea cu șase raze
Ghioceii 2 replici	Se ridică încet de la pământ și vestesc primăvara cu clopoțeii lor. Au o replică scurtă, în cor.	2–6	Costum Ghiocel cu petale albe

Decorul

Ograda și lacul. Pe podea, o pânză albastră lungă face lacul; lângă ea, un cuib (o pătură făcută colac) și câteva trestii din carton sau din hârtie creponată. În cealaltă parte a scenei, un gard de ogradă din carton. Pentru „oglinda” lacului, o oglindă rotundă sau un carton îmbrăcat în folie argintie, așezat pe pânza albastră.

Recuzita

- ☐ O pânză albastră pentru lac
- ☐ O pătură făcută colac, pe post de cuib, plus o pânză albă și una gri pentru „ouă”
- ☐ Trestii din carton sau din hârtie creponată
- ☐ O oglindă rotundă sau un carton cu folie argintie (oglinda lacului)
- ☐ Pelerina gri a Rățuștei, care cade la final
- ☐ Opțional: o lanternă cu o folie albastră, pentru lumina de iarnă

Muzica

- Pentru înot și pentru zborul lebedelor: „Lebăda” din „Carnavalul animalelor” de Camille Saint-Saëns.
- Pentru dansul fulgilor: valsul fulgilor de nea din „Spărgătorul de nuci” de Ceaikovski sau partea lentă din „Iarna” lui Vivaldi.
- Pentru primăvară și ghiocei: „Dimineața” din „Peer Gynt” de Edvard Grieg.
- Cântecul final, „Unul mic și unul mare”: opt versuri pe o melodie simplă, cântate cu toții în cerc.

Textul scenetei

Scena 1 – Oul cel mare

> *Malul lacului. Mama Rață stă pe cuib. Lângă ea, sub o pânză albă, stau ghemuiți Bobocii și Bobocelul cel mic; puțin mai departe, sub o pânză gri, stă ghemuită Rățușca.*

POVESTITORUL

Era vară. Lângă un lac, la marginea satului, o rață își clocea ouăle. A așteptat ea ce-a așteptat, până când... pac! pac! pac! ouăle au început să crape.

> *Bobocii scot capul de sub pânză, unul câte unul.*

BOBOCII

Mac-mac! Ce lume mare!

BOBOCELUL CEL MIC

Mac! Și eu sunt aici!

MAMA RAȚĂ

Bine ați venit, puișorii mamei! Dar oul cel mare tot n-a crăpat...

> *Curcanul trece pe lângă cuib, umflându-și penele.*

CURCANUL

Glu-glu-glu! Ce ou mare! Ascultă-mă pe mine: ăsta-i ou de curcan. N-o să știe să înoate!

MAMA RAȚĂ

Am stat atâta, mai stau o zi.

> *Pânza gri se mișcă. De sub ea iese Rățușca: mai mare decât ceilalți, gri și stângace.*

RĂȚUȘCA *(se împiedică)*

Mac? Mac-mac?

BOBOCII

Ooo... Ce mare e!

MAMA RAȚĂ

E mare, e gri, e altfel... dar e puiul meu. Hai la lac, copii!

> *Pe muzică, toți „înoată” în șir pe pânza albastră. Rățușca înoată cel mai frumos dintre toți.*

MAMA RAȚĂ

Uitați-vă! Înoată cel mai drept! Niciun curcan nu înoată așa. E rățușca mea!

Scena 2 – În ogradă

> *Ograda. Găinușa, Cocoșul, Pisica și Curcanul se plimbă țanțoși. Mama Rață vine cu bobocii în șir; Rățușca vine ultima.*

MAMA RAȚĂ

Copii, salutați frumos ograda!

BOBOCII

Bună ziua!

COCOȘUL

Cucurigu! Dar cine-i puiul ăsta mare și gri?

GĂINUȘA

Cotcodac! E prea mare! Și prea gri!

CURCANUL

Glu-glu! Și ce gât lung are! Parcă-i o coadă de mătură!

> *Ograda râde. Bobocii râd și ei, în afară de Bobocelul cel mic.*

BOBOCII

Hi-hi-hi! Coadă de mătură!

> *Rățușca își ascunde capul sub aripă.*

PISICA *(se apropie, mieroasă)*

Miau. Ia spune, puiule: știi să torci?

RĂȚUȘCA *(încet)*

Nu...

GĂINUȘA

Dar ouă știi să faci?

RĂȚUȘCA

Nu...

PISICA ȘI GĂINUȘA

Atunci la ce ești bună?

RĂȚUȘCA

Știu să înot... și să mă scufund...

ANIMALELE DIN OGRADĂ *(râzând)*

Să înoți?! Ha-ha-ha! Mare scofală!

BOBOCELUL CEL MIC *(se pune în fața Rățuștei)*

Lăsați-o în pace! E sora noastră!

BOBOCII

Dar e altfel decât noi...

BOBOCELUL CEL MIC

Și ce dacă? Și eu sunt cel mai mic, și nu râde nimeni de mine!

MAMA RAȚĂ *(oftând)*

Of, ograda asta...

RĂȚUȘCA

Lasă, Bobocelule. Mai bine plec. Poate undeva, în lume, e un loc și pentru una ca mine.

MAMA RAȚĂ

Puiule, stai...

> *Rățușca iese încet, cu capul plecat. Bobocelul cel mic îi face trist cu aripa.*

POVESTITORUL

Și Rățușca a plecat singură în lume. Pe unde trecea, nimeni nu voia să se joace cu ea.

Scena 3 – Toamna și iarna

> *Lacul, toamna. Rățușca stă singură printre trestii. Pe muzică, trec Lebedele: albe, cu aripile larg deschise.*

RĂȚUȘCA

Ce păsări frumoase! Albe ca norii... Unde zboară oare?

LEBEDELE *(în cor, zburând)*

Spre țările calde! Spre soare!

RĂȚUȘCA

Aș vrea să zbor și eu cu voi... Dar cine să vrea o rățușcă așa ca mine?

> *Lebedele ies. Lumina se face albăstruie. Intră Fulgii de nea și dansează în jurul Rățuștei, care se strânge, tremurând.*

POVESTITORUL

A venit iarna, cu zăpadă și ger. Lacul a înghețat, iar Rățușca a stat ascunsă în trestii, singură și înfrigurată.

RĂȚUȘCA *(privind fulgii)*

Fulgi de nea, prieteni albi,
Voi cădeți încet, ușor...
Dacă iarna o să treacă,
Poate-nvăț și eu să zbor!

> *Fulgii se strâng în jurul ei, ca o plăpumioară, apoi se așază. Rățușca adoarme.*

POVESTITORUL

Și toată iarna, Rățușca a visat păsările cele albe.

Scena 4 – Primăvara

> *Lumina se încălzește. Fulgii ies dansând. Ghioceii se ridică încet de la pământ.*

GHIOCEII *(în cor)*

Cling-cling! A venit primăvara!

POVESTITORUL

Iarna a trecut. Soarele a topit gheața, ghioceii și-au scuturat clopoțeii, iar Rățușca s-a trezit... altfel. Mai mare și mai puternică.

> *Rățușca se ridică și își întinde încet brațele-aripi, mirată.*

RĂȚUȘCA

Ce ciudat... Aripile mele sunt mari și tari!

> *Intră Lebedele și se lasă pe lac.*

LEBEDELE

Bine te-am găsit, soră!

RĂȚUȘCA *(își ascunde capul)*

Soră? Eu? Nu râdeți de mine... Știu că sunt urâtă. Puteți să mă alungați.

LEBEDELE

Să te alungăm? De ce? Uită-te în apă!

> *Rățușca se apleacă deasupra oglinzii lacului. În timp ce se uită, lasă să cadă pelerina gri: dedesubt e albă, cu aripi albe.*

RĂȚUȘCA

Sunt... albă? Sunt o lebădă?!

LEBEDELE

Ai fost mereu o lebădă. Doar că erai mică.

GHIOCEII

Cling-cling! Ce lebădă frumoasă!

Scena 5 – Iertarea

> *Pe malul lacului vin Mama Rață, Bobocii, Bobocelul cel mic și Animalele din ogradă.*

BOBOCELUL CEL MIC

Mamă, uite! O lebădă nouă! Și... seamănă cu sora noastră!

MAMA RAȚĂ

Puiul meu! Tu ești!

RĂȚUȘCA

Eu sunt, mamă. Am crescut.

> *Animalele din ogradă se privesc rușinate.*

CURCANUL

Glu... glu... Ăă... Noi am râs de tine. Ne pare rău.

GĂINUȘA

Cotcodac... Nu trebuia să râdem de tine nici dacă rămâneai gri.

PISICA

Și nu contează că nu știi să torci. Nici eu nu știu să înot!

COCOȘUL

Cucurigu... Te rog să ne ierți.

BOBOCII

Iartă-ne și pe noi, surioară!

RĂȚUȘCA

Vă iert. Dar promiteți-mi ceva: când o să vină în ogradă un pui nou, oricum ar fi el...

ANIMALELE DIN OGRADĂ *(în cor)*

Îl primim cu drag, așa cum e!

POVESTITORUL

Lebăda, cea care fusese cândva rățușca cea urâtă, n-a ținut supărare nimănui. Știa mai bine decât oricine cât de tare doare o vorbă rea și cât de mult încălzește una bună.

TOȚI *(cântă)*

Unul mic și unul mare,
Unul galben, unul gri:
Cu un zâmbet și o mână
Ne-mprietenim, copii!
Vorba rea e rece, gheață,
Vorba bună încălzește;
Și cu prietenii-alături
Fiecare-nflorește!

> *Toată distribuția se prinde de mână și face o plecăciune. Lebăda și Bobocelul cel mic se țin de aripă.*

Sfaturi de regie

- Transformarea e simplă: Rățușca poartă haine albe și aripi de tul pe sub o pelerină gri largă. Când se apleacă peste „lac”, desface pelerina și o lasă să cadă. Exersați gestul până iese dintr-o singură mișcare.
- Râsetele din ogradă se joacă scurt, fără răutate exagerată. După repetiție, întrebați copiii cum s-a simțit Rățușca: e cea mai bună lecție a scenetei.
- Dați rolul Bobocelului cel mic unui copil care are nevoie de curaj. Replica „Lăsați-o în pace!” spusă tare, pe scenă, chiar îl ajută.
- Lebedele se mișcă rar, cu brațele larg deschise. Pe muzica lui Saint-Saëns, chiar și cei mici arată ca într-un balet.
- Fulgii și ghioceii nu au nevoie de multe repetiții: intră pe muzica lor și urmează un copil-lider sau un adult din culise.

Variante și adaptări

- Cu 12 copii: renunțați la fulgi și ghiocei; anotimpurile le spune povestitorul, iar muzica arată trecerea timpului.
- Toată grupa sau clasa: oricâți boboci, fulgi și ghiocei. Puteți adăuga și frunze de toamnă (costumul Frunză de arțar), care trec prin scenă când pleacă lebedele.
- Grupa mare: povestitorul e educatoarea, iar pisica și găinușa pot pune întrebările împreună, în cor.
- Clasele I–II: după spectacol, copiii pot scrie sau desena „vorba bună” pe care i-ar fi spus-o ei Rățuștei, pentru o mică expoziție lângă scenă.

Costumele pentru serbare, de la Vis de Carnaval

Pentru fiecare rol din scenetă găsiți costumul potrivit pe visdecarnaval.ro: îl închiriați în mărimea copilului și îl primiți prin curier sau la locker.

Grădinițe și școli: în programul Partener Premium, părinții închiriază fără garanție, iar costumele vin toate într-un singur colet.

+40751093743 · contact@visdecarnaval.ro

Scanați și vedeți costumele

Text original Vis de Carnaval. Îl poți folosi gratuit la serbări, îl poți printa și adapta grupei tale. Te rugăm să nu-l republici pe alte site-uri. visdecarnaval.ro/scenete/ratusca-cea-urata